

Televenture Management IX AS
Tollbugata 24
0157 OSLO

Att.: Sverre Slåttsveen

VÅR REFERANSE
22/10319

DERES REFERANSE

DATO
26.05.2023

Tilsynsrapport

1. Innledning

Finanstilsynet har gjennomført tematisyn hos utvalgte forvaltere av alternative investeringsfond, herunder Televenture Management IX AS, org. nr. 996 013 529 (Foretaket). Tema for tilsynet var foretakenes tiltak mot hvitvasking og terrorfinansiering, jf. lov om tiltak mot hvitvasking og terrorfinansiering (hvv1). Tematisynet ble varslet via Altinn den 19. september 2022.

Foretaket er registrert som AIF-forvalter etter AIF-loven § 1-4 annet ledd. Registrerte AIF-forvaltere er etter AIF-loven § 1-4 unntatt store deler av lovens krav, men hvitvaskingsregelverket gjelder fullt ut, jf. hvvl. § 4 første ledd bokstav n.

Foretakene som ble valgt ut til å delta i tematisynet ble bedt om å sende inn foretakets virksomhetsinnrettede risikovurdering (jf. hvvl. § 7), foretakets rutiner (hvv1. § 8), en oversikt over foretakenes kunder, og opplysning om hvem som var utpekt som hvitvaskingsansvarlig (hvv1. § 8 (5)). Videre ble foretakene bedt om å redegjøre for foretakenes opplæring av ansatte (hvv1. § 36), foretakenes løpende oppfølging av kunder (hvv1. § 9) og eventuell bruk av tredjeparter i forbindelse med tiltak mot hvitvasking og terrorfinansiering, jf. hvvl. §§ 22-23.

Finanstilsynet utarbeidet på bakgrunn av tematisynet en foreløpig tilsynsrapport 9. februar 2023 og Foretaket ga sine kommentarer til denne ved brev 28. februar 2023.

2. Rutiner for tiltak mot hvitvasking og terrorfinansiering

2.1. Rettslig utgangspunkt

Foretaket plikter å ha oppdaterte rutiner for å sikre at virksomheten håndterer identifisert risiko og oppfyller plikter etter bestemmelser gitt i, eller i medhold av, hvitvaskingsloven, jf. § 8. Dette innebærer at det blant annet må utarbeides rutiner for risikoklassifisering av kunder, gjennomføring av løpende kundetiltak, bruk av støtteverktøy, rutiner om undersøkelse og rapportering av mistenkelige forhold mv. Rutinene skal være operasjonelle og beskrive hvordan foretaket i praksis skal etterleve hvitvaskingsregelverket. De skriftlige rutinene må dekke både plikter som skal sikre at foretaket har forsvarlig styring og kontroll med antihvitvaskingsarbeidet, og plikter som skal ivaretas av de ansatte i det daglige arbeidet. Rutinene må blant annet beskrive hvordan foretaket skal etterleve hvitvaskingsregelverket, herunder angi hva som skal gjøres, hvordan og når dette skal gjøres og hvilke vurderinger som skal ligge til grunn.

For at rutinene skal virke etter sin hensikt, må de være tilpasset virksomhetens art og omfang, hvilket betyr at det må være en klar sammenheng mellom den virksomhetsinnrettede risikovurderingen og rutinene. Dette innebærer at rutinene blant annet skal beskrive arbeidsprosesser som har til formål å redusere risiko som er identifisert i foretakets risikovurdering. Foretaket kan anvende standardiserte rutineverk, men disse må tilpasses den konkrete virksomheten for å sikre at rutinene er risikobaserte for den enkelte virksomhet, og tilpasset dennes produkter, kunder mv.

Rutinene skal holdes oppdatert. Behovet for oppdatering avhenger av virksomhetens type og omfang. Det vil generelt være nødvendig å revidere rutinene når risikovurderingen er revidert, og ellers ved nye regulatoriske krav, ved utvikling av nye produkter, eller ved andre endringer i risikobildet eller i virksomheten. I alle tilfeller forventes det at det gjøres en vurdering av om det er behov for justeringer i rutineverket minimum årlig.

Tilpassede rutiner er en forutsetning for at de ansatte skal kunne gjennomføre tilstrekkelige vurderinger og iverksette nødvendige tiltak. Det vil ikke være tilstrekkelig at rutinene bare gjengir de overordnede plikter og forventninger som følger direkte av lov og rundskriv. Rutinene skal være fastsatt på øverste nivå hos den rapporteringspliktige, og det skal utpekes en person i ledelsen som skal ha et særskilt ansvar for å følge opp rutinene. Mer detaljerte rutiner som beskriver hvordan pliktene skal utføres (operative rutiner) kan fremgå av egne dokumenter eller systemer, for eksempel i form av sjekklister. De operative rutinene kan fastsettes på et lavere nivå i foretaket, men må ha en klar forankring i den overordnede rutinen.

2.2. Finanstilsynets foreløpige observasjoner og vurderinger

Foretakets "Rutine for tiltak mot hvitvasking og terrorfinansiering" beskriver hvilke tiltak Foretaket skal gjøre for å identifisere egne kunder, gjenkjenne mistenkelige transaksjoner og i hvilke tilfeller Foretaket skal gjennomføre forsterkede kontrolltiltak, også for kunder som er ansett som politisk eksponerte personer. Finanstilsynet vurderte i foreløpig rapport at dokumentet i en viss grad er knyttet opp mot Foretakets virksomhetsinnrettede vurdering av hvitvaskingsrisiko.

Finanstilsynets foreløpige vurdering var at rutinen i noen tilfeller er lite operasjonell, og at den heller ikke henviser til arbeidsprosedyrer med flere faktiske operasjonelle prosedyrer. Som eksempel ble det vist til punkt 6 og 7 i rutinen, som omhandler Foretakets utkontraktering og bruk av nominee der det ikke angis konkrete vurderinger om bruken av, og heller ikke hvilke forholdsregler eller vurderinger Foretakets ansatte skal gjøre ved utkontraktering, eller bruk av nominee. Det ble påpekt at det heller ikke er angitt i rutinen om Foretaket utkontrakterer oppgaver som inngår i Foretakets tiltak mot hvitvasking, eller om det bruker nominee. Rutinens beskrivelse av forenklete og forsterkede tiltak, samt løpende oppfølging ble foreløpig vurdert å være lite konkrete, og det ble vist til at de i stor grad gjengir lovkravene slik de er framstilt i forskrift og Finanstilsynets veileder til hvitvaskingsloven.

Finanstilsynets foreløpige vurdering var at rutinene til en viss grad fremstår som overordnede og retningslinjepregede, og i mindre grad som operasjonelle rutiner som gir de ansatte veiledning om hvordan oppgavene skulle utføres. Rutinene beskriver lovkrav, men i mindre grad arbeidsprosesser og hvilke vurderinger som skal foretas. Finanstilsynet påpekte at tilpassede rutiner er en forutsetning for at de ansatte skal kunne gjennomføre tilstrekkelige vurderinger og iverksette nødvendige tiltak.

Finanstilsynet var etter en foreløpig vurdering kritisk til at Foretaket har benyttet seg av et rutineverk som fremstår som "hylleware" for å tilfredsstille lovens krav, og bare delvis har fulgt opp dette med egne tilpasninger til den konkrete virksomheten. Finanstilsynet kunne heller ikke se at Foretaket har dokumentert hvordan rutineverket er fulgt opp. Det ble vist til manglende dokumentasjon av Foretakets opplæring som eksempel på dette.

2.3. Foretakets tilsvare

Foretaket er enig i at rutinen ikke på alle punkter er operasjonell, i den forstand at det fremgår eksplisitt hvilke arbeidsoppgaver som må gjennomføres for å ivareta rutinens konkrete punkter. Foretaket opplyser at det også er utarbeidet et arbeidsverktøy i tillegg til rutinen for gjennomføring av kundetiltak der Foretaket har erfart at det er behov for dette. Dette gjelder særlig innhenting av relevant informasjon fra kunden. Disse var ikke vedlagt Foretakets svar, ettersom det dreier seg om rene arbeidsbeskrivelser.

Til Finanstilsynets kommentar om at punkt 6 i rutinen om utkontraktering er kortfattet og lite operasjonell, viser Foretaket til at dette har sammenheng med at Foretaket ikke har utkontraktert noen tjenester. Dersom utkontraktering skulle blitt aktuelt, så ville Foretaket utarbeidet en generell instruks/rutine om utkontraktering.

Til Finanstilsynets kommentar om at punkt 7 i rutinen om nominee bemerker Foretaket at det ikke bruker nominee, men at Foretaket eventuelt ved bruk av nominee ville anse nomineeen som kunden, og iverksette relevante kundetiltak overfor nomineeen, herunder foreta en risikovurdering av denne og utføre eventuelle tilpassede kundetiltak i tråd med Finanstilsynets rundskriv.

Når det gjelder forsterkede og forenklete tiltak, er Foretaket enig i at rutinen bør klargjøres med sikte på å beskrive hva som ligger i at kundetiltakene kan utføres på en "enklere måte". Når det gjelder forsterkede kundetiltak anfører Foretaket at veilederen og forskriften godt beskriver de tiltak som normalt vil være de mest relevante for de risikoer Foretaket skal håndtere. Dersom det skulle oppstå tilfeller hvor det ikke er dekkende, og hvor risikoen ikke blir tilfredsstillende håndtert, opplyser Foretaket at det vil bli iverksatt "passende tiltak", og at disse vil måtte fastsettes basert på individuelle vurderinger.

Til Finanstilsynets foreløpige vurdering av at Foretaket har benyttet seg av et rutineverk som fremstår som "hylleware" for å tilfredsstille lovens krav, og bare delvis har fulgt opp dette med egne tilpasninger, samt at det heller ikke har dokumentert hvordan rutineverket er fulgt opp, kommenterer Foretaket at det har fått bistand til å utarbeide risikovurderingen, men at det har gjort sin egen vurdering av hvor rutinen bør tilpasses. Det er laget en egen arbeidsbeskrivelse for innhenting av kundeinformasjon. Foretaket anfører at kravene til detaljering i rutineverket bør ses i lys av at Foretaket kun forvalter ett fond der det har vært svært liten bevegelse i aksjonærstrukturen.

2.4. Finanstilsynets konklusjon

Foretakets rutine vurderes i noen tilfeller å være lite operasjonell, og den henviser heller ikke til arbeidsprosedyrer med flere faktiske operasjonelle prosedyrer. Finanstilsynet merker seg Foretakets opplysning om at det i tillegg til rutinen også er utarbeidet et arbeidsverktøy for gjennomføring av kundetiltak, men ettersom dette ikke er oversendt, har Finanstilsynet ikke kunnet gjøre en nærmere vurdering av dette.

Når det gjelder utkontraktering av tjenester og bruk av nominee, så tar Finanstilsynet til etterretning at dette ikke har vært aktuelt for Foretaket. Når rutinen uansett omhandler disse forhold, vil det være naturlig at de faktiske forholdene vedrørende bruken av nominee og utkontraktering også reflekteres av rutinen, eventuelt sammen med en beskrivelse av hvilke forholdsregler eller vurderinger Foretakets ansatte skal gjøre dersom det skulle bli aktuelt. Rutinens punkt 7 bør for øvrig oppdateres i henhold til Finanstilsynets rundskriv nr. 4/2022.

Det er Finanstilsynets vurdering at rutinens beskrivelse av forenklete og forsterkede tiltak, samt løpende oppfølging er for lite konkrete, og at de i stor grad kun gjengir lovkravene slik de er framstilt i forskrift og Finanstilsynets veileder til hvitvaskingsloven. Dette er ikke tilstrekkelig.

Finanstilsynet fastholder at rutinene til en viss grad fremstår som overordnede, og i mindre grad som operasjonelle rutiner som gir de ansatte veiledning om hvordan oppgavene skal utføres. Rutinene beskriver som nevnt lovkrav, men i mindre grad arbeidsprosesser og hvilke vurderinger som skal foretas. Finanstilsynet understreker at virksomhetstilpassede rutiner er en forutsetning for at de ansatte skal kunne gjennomføre tilstrekkelige vurderinger og iverksette nødvendige tiltak.

Finanstilsynet er kritisk til at Foretaket har benyttet seg av standardisert rutineverk uten å gjøre tilstrekkelig tilpasninger til virksomheten. Finanstilsynet kan heller ikke se at Foretaket har dokumentert hvordan rutineverket er fulgt opp. Finanstilsynet er enig i at kravene til detaljering i rutineverket må tilpasses virksomhetens størrelse og kompleksitet, herunder at Foretaket kun forvalter ett fond med liten bevegelse i aksjonærstrukturen. Finanstilsynet kan imidlertid ikke se at dette gir grunnlag for en endret vurdering av rutinene.

3. Foretakets løpende oppfølging av kunder og tilhørende tiltak

3.1. Rettslig utgangspunkt

Rapporteringspliktige skal gjennomføre løpende oppfølging av kundeforhold etter hvvl. § 24, på grunnlag av en vurdering av risikoen for hvitvasking og terrorfinansiering.

Rapporteringspliktige skal oppdatere kundeopplysninger og annen relevant dokumentasjon, samt overvåke kundeadferd, herunder transaksjonsmønster. Plikten omfatter også screening mot FNs og EUs sanksjonslister.

Den rapporteringspliktige skal løpende følge med på kundenes aktivitet, og påse at den kjenner kunden tilstrekkelig til å gjennomføre nødvendige kundetiltak og vurderinger for å kunne håndtere risikoen som den enkelte kunde innebærer. Formålet med oppfølgingen er å påse at kundeinformasjonen er oppdatert og å oppdage avvikende eller endret atferd fra kunden. Hvor hyppig det er behov for å gjennomføre periodisk løpende oppfølging vil bero på kundens risikoklassifisering og kundens atferd. Normalt vil det være tilstrekkelig å oppdatere informasjon og dokumentasjon ved endrede forhold, i tillegg til etter faste intervaller.

Felles for periodisk og hendelsesbasert løpende oppfølging er at den blant annet skal omfatte og overvåke at transaksjoner som utføres i kundeforholdet er i samsvar med innhentede opplysninger om kunden, kundens virksomhet og risikoprofil, midlenes opprinnelse og kundeforholdets formål

og tilsiktede art. Kundetiltakene i den løpende oppfølgingen skal, på samme måte som ellers, være risikobaserte og tilpasset den aktuelle risikoen.

Avvik fra forventet kundeatferd kan i visse tilfeller både være en indikator på hvitvasking og terrorfinansiering som utløser undersøkelses- og/eller rapporteringsplikt, og utløse krav til løpende kundetiltak.

3.2. Finanstilsynets foreløpige observasjoner og vurderinger

Finanstilsynet har mottatt en aksjeeierbok og en oversikt over transaksjoner i fondet siste år. Ut fra den vedlagte oversikten kan ikke Finanstilsynet se om det er gjennomført løpende kundetiltak. Løpende oppfølging er omhandlet i "Rutine for tiltak mot hvitvasking og terrorfinansiering" punkt 10, der det blant annet står at "Selskapet skal sørge for å regelmessig oppdatere dokumentasjon og opplysninger om investor. Informasjon som er innhentet fra investor skal oppdateres regelmessig. I praksis innebærer det at informasjon som er innhentet om investor oppdateres ved utbetalinger eller emisjoner."

Finanstilsynet var kritisk til at det ikke er utarbeidet en rutine for å oppdatere dokumentasjon og opplysninger om investor med større grad av regelmessighet. Dersom dokumentasjon og opplysninger kun skal oppdateres ved ut- og innbetalinger, kan dette gi insentiver om å lempe på krav for å gjennomføre utbetalinger som planlagt. Finanstilsynet anså foreløpig også den manglende dokumentasjonen av løpende tiltak som en svakhet ved oppfølgingen.

3.3. Foretakets tilsvare

Foretaket tar til etterretning at det bør gjennomføres løpende oppdateringer av innhentet informasjon uavhengig av løpende inn- og utbetalinger.

3.4. Finanstilsynets konklusjon

Finanstilsynet fastholder sin kritikk av at det ikke er utarbeidet en rutine for å oppdatere dokumentasjon og opplysninger om investor med større grad av regelmessighet. Finanstilsynet anser også den manglende dokumentasjonen av løpende tiltak som en svakhet ved oppfølgingen.

4. Opplæring av Foretakets ansatte

4.1. Rettslig utgangspunkt

Det følger av hvvl. § 36 at rapporteringspliktige skal sikre at ansatte, og andre som utfører oppdrag for foretaket gis opplæring, slik at de er kjent med virksomhetens forpliktelser etter hvitvaskingsloven, og settes i stand til å gjenkjenne forhold som kan indikere hvitvasking og terrorfinansiering. Opplæringen skal gis jevnlig slik at kunnskapen vedlikeholdes og oppdateres.

Finanstilsynet har i sin veileder til hvitvaskingsloven (rundskriv 4/2022) uttalt at hva som er tilstrekkelig vil avhenge av flere forhold, herunder produkter og tjenester som tilbys, størrelse på foretaket og risikokspesjonering. Opplæringen må tilpasses den enkelte ansattes ansvar, oppgaver og rolle. Finanstilsynet anser det nødvendig at nyansatte får tilstrekkelig innføring ved oppstart av arbeidsforholdet. Hvilken oppdatering som er nødvendig utover dette vil bero på rettsutvikling, nye interne rutiner, nytt risikobilde mv. Oppdateringen bør uansett skje med jevne mellomrom for å sikre vedlikehold av kunnskapen. Foretaket skal kunne dokumentere etterlevelse av

opplæringsforpliktelsene. Etter Finanstilsynets syn innebærer dette at foretaket bør ha en opplæringsplan e.l., og at de kan dokumentere innhold og gjennomføring.

4.2. Finanstilsynets foreløpige observasjoner og vurderinger

Finanstilsynet viste til at det ikke har mottatt noen beskrivelse eller dokumentasjon av Foretakets opplæringsplan. I Foretakets "Rutine for tiltak mot hvitvasking og terrorfinansiering" er opplæring omtalt under punkt 13: "Selskapets styre og personer som utfører oppdrag for Selskapet skal få opplæring slik at de er kjent med virksomhetens forpliktelser etter hvitvaskingsregelverket, og er i stand til å gjenkjenne forhold som kan indikere hvitvasking eller terrorfinansiering. Opplæringen skal gis jevnlig, minst årlig, slik at kunnskapen vedlikeholdes og oppdateres. Opplæringen skal være tilpasset den enkeltes ansvar og arbeidsoppgaver."

Finanstilsynet var foreløpig kritisk til at Foretakets arbeid med opplæring innenfor tiltak mot hvitvasking og terrorfinansiering ikke er bedre dokumentert, samt at Foretaket ikke følger egen rutine om opplæring. Finanstilsynet kunne heller ikke se at det er utarbeidet en opplæringsplan.

4.3. Foretakets tilsvare

Foretaket tar Finanstilsynets kommentarer knyttet til dokumentasjon av opplæringstiltak til etterretning.

Samtidig bemerker Foretaket at det ikke har oppfattet opplæringsplan som et lovkrav. Det vises til at veilederen fra 2019, som gjaldt på tilsynstidspunktet, har en anbefaling om en slik plan i punkt 10.1. Foretaket har antatt at dette er mer relevant for foretak som har mange ansatte med ulike roller, og hvor det er viktig at opplæringen er tilpasset den enkeltes rolle.

4.4. Finanstilsynets konklusjon

Finanstilsynet kan ikke se at Foretakets anførsler gir grunnlag for en endret vurdering. Det er ikke fremlagt dokumentasjon på at det er gjennomført opplæringstiltak overfor Foretakets ansatte. Selv i Foretak med én ansatt må det gjennomføres hensiktsmessige opplæringstiltak. For å sikre en systematisk tilnærming til opplæring bør dette formaliseres i en opplæringsplan.

For Finanstilsynet

Britt Hjellegjerde
seksjonssjef

Elisabeth Auren
seniorrådgiver

Dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ikke håndskrevne signaturer.